

Nowe stanowiska interesujących miseczników (*Discomycetes*) w południowo-wschodniej Polsce

Les nouvelles localités de certains Discomycètes dans le sud-est de la Pologne

BOGUSŁAW SAŁATA, MARIA ALICJA BEDNARCZYK

Zakład Botaniki Ogólnej Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie

Salata B., Bednarczyk M. A.: (Department of Botany, Maria Curie-Skłodowska University, 20-033 Lublin, Akademicka 19, Poland). *New stands of some interesting Discomycetes in south-eastern Poland*. Acta Mycol. 13 (1): 109-115, 1977.

The paper presents a list of new stands of some interesting species (*Discomycetes*) collected in 1967-1974 in south-eastern Poland. *Ascobolus behnitziensis* Kirschst. is new for the flora of Poland.

WSTĘP

W latach 1967-1974 prowadzono badania mikologiczne w kilku regionach południowo-wschodniej Polski, podczas których zebrano obfite materiały zielnikowe. Podajemy tutaj wykaz stanowisk niektórych bardziej interesujących, zwykle rzadko spotykanych w naszym kraju miseczników. Wymieniony w wykazie *Ascobolus behnitziensis* Kirschst. nie był dotychczas podawany z ziem polskich.

Opracowane materiały przechowywane są w zielniku Zakładu Botaniki Ogólnej UMCS w Lublinie. Nomenklaturę większości grzybów podano według pracy Dennisa (1968).

PRZYJĘTE SKRÓTY

- Ap — *Abietetum polonicum*
leśn. — leśnictwo
P-Q — *Pino-Quercetum*
P-Qa — *Pino-Quercetum abietetosum*
Q-P — *Quercu-Piceetum*
S-A — *Stellario-Alnetum*
T-C — *Tilio-Carpinetum*
Vm-P — *Vaccinio myrtilli-Pinetum*
Vm-Pa — *Vaccinio myrtilli-Pinetum abietetosum*

WYKAZ ZEBRANYCH GATUNKÓW I ICH STANOWISK

PEZIZALES

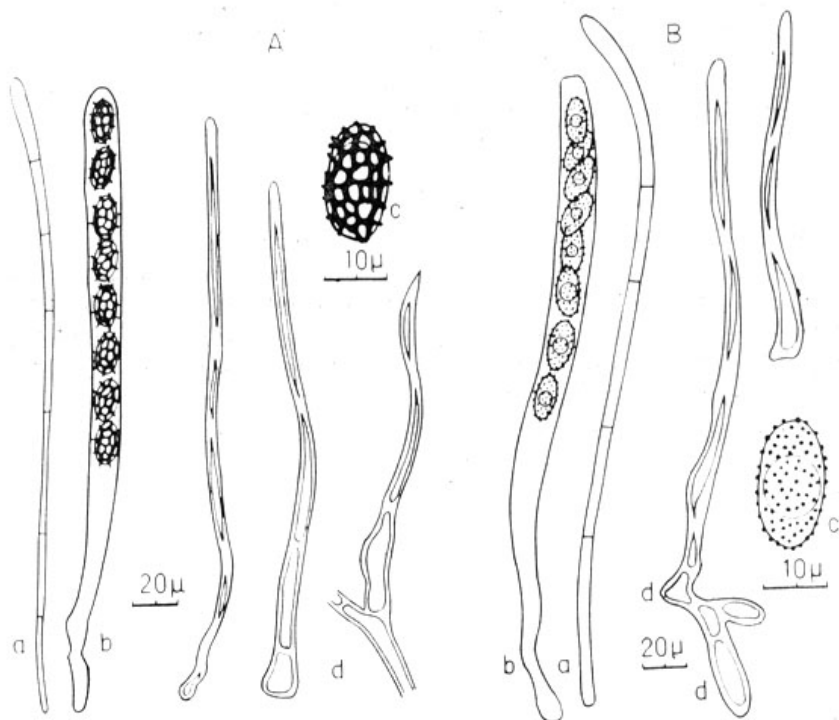
Humariaceae

Antracobia macrocystis (Cooke) Boud. — gromadnie na świeżym wypalenisku: Zwierzyniec n. Wieprzem, 19 VII 1968, w *Vm-P*.

Cheilymenia vitellina (Pers. ex Fr.) Dennis — gromadnie na wilgotnej glebie lessowej w kępie *Urtica dioica*: Grabówka k. Annapola, 1 VIII 1974.

Desmazierella acicola Libert — dość licznie na leżących w kępach mchów igłach sosny: rez. Jata k. Łukowa, 25 IV 1972, w *Vm-Pa* i leśn. Jadachy k. Tarnobrzegu, V 1972 i 1974, w *Vm-P*.

Melastiza chateri (W.G. Smith) Boud. — gromadnie na wilgotnej glebie: Jakubowice k. Lublina, 14 V 1970, w kępie mchu na przydrożu obok podmokłej łąki; Lublin, 5 VII 1971, w alejce cmentarza przy ul. Lipowej.

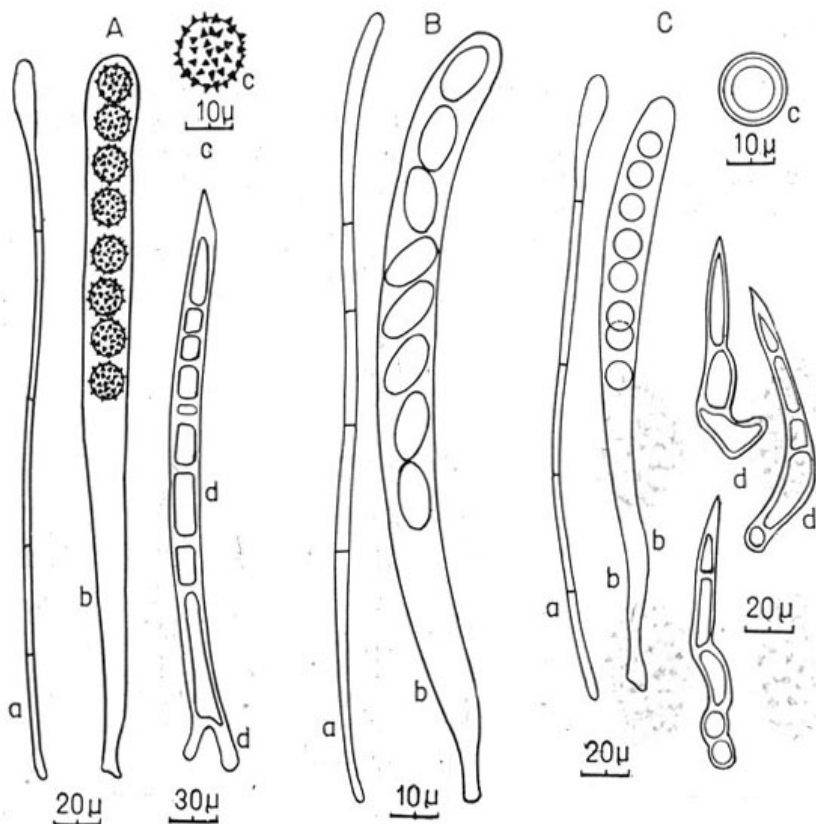


Ryc. 1. *Neottiella rutilans* (A), *Neottiella vividia* (B)

a — paraphiza, b — worek z zarodnikami, c — zarodnik, d — włoski z excipulum
a — paraphyse, b — asque et ascospores, c — ascospore, d — poils extérieurs

Neottiella rutilans (Fr.) Dennis — nielicznie na wilgotnej glebie lessowej wśród *Mnium affine* i *Catharinea undulata*: Dąbrowa k. Lublina, 7 VII 1967, w młodniku dębowo-grabowym, i Zemborzycze, 15 VIII 1967, w P-Q. Od następnego gatunku różni się urzęzieniem zarodników (ryc. 1A).

Neottiella vivida (Nyl.) Dennis — na badanym obszarze grzyb spotykany zwykle gromadnie w kępach *Polytrichum* na piaszczystej glebie: Gołąb k. Puław, 30 X 1968, w suchym borze sosnowym; leśn. Jadachy k. Tarnobrzegu, 11 XI 1971, przydroże w borze sosnowym; Wytyczno k. Włodawy, 10 X 1974, w młodniku sosnowym. Do tego taksonu należy także odnieść grzyb podany pod nazwą *Aleuria rutilans* (Fr.) Gill. z Zalesia k. Niemiec (S a ł a t a 1967) (ryc. 1B).



Ryc. 2. *Scutellinia asperior* (A), *Tricharia gilva* (B), *Sphaerospora brunnea* (C).
 a — parafiza, b — worek z zarodnikami, c — zarodnik, d — włoski z excipulum
 a — paraphyse, b — asque et asco spores, c — ascospores, d — poils extérieurs

Scutellinia asperior (Nyl.) Dennis — nielicznie na wilgotnej glebie: Dąbrowa k. Lublina, 7 VII 1967, w młodniku dębowo-grabowym, i Brody k. Szczecbrzeszyna, 28 IX 1972, w płacie z roślinnością stepową. Grzyb ten od *S. trechispora* (Berk. et Br.) Lamb. różni się zarodnikami kolczastymi (ryc. 2A).

Sphaerospora brunnea (Alb. et Schw. ex Fr.) Svrček et Kubička — gromadnie na zwęglonych szczątkach drewna porośniętych mchem: rez. Zagożdżon (Puszczka Kozienicka), 8 VIII 1972, w *Vm-Pa* (ryc. 2C).

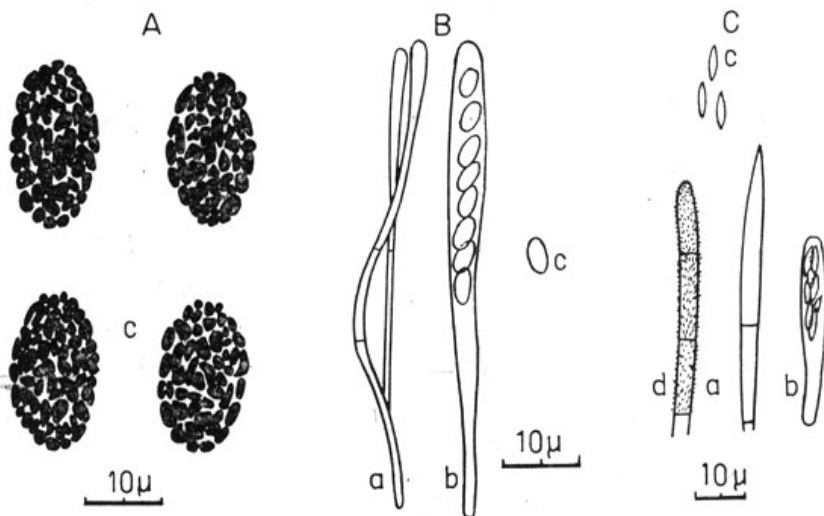
Tricharia gilva Boud. — gromadnie na wilgotnej glebie lessowej: Lublin — Ogród Botaniczny, 29 IV 1968 (ryc. 2B).

Tricharia praecox (Karst.) Boud. — gromadnie na wypalenisku: Chmielów k. Tarnobrzegu, 5 VI 1974, w suchym borze sosnowym na piaszczystej wydmie.

Ascobolaceae

Ascobolus behntziensis Kirschst. — dość licznie na wilgotnej rędzinie kredowej: Opoczka k. Annapola, 31 VIII 1968, zbocze doliny Wisły. Grzyb dotychczas z Polski nie podawany, znany z Niemiec (NRD, RFN), Wielkiej Brytanii i Włoch (Brummelen 1967) oraz z Czechosłowacji (Moravec 1970).

Grzyb ma apotecja siedzące, do 10 mm średnicy, oliwkowobrazowe,



Ryc. 3. *Ascobolus behntziensis* (A), *Ciboria rufosca* (B),

Dasyscyphus controversus (C)

a — parafiza, b — worek z zarodnikami, c — zarodniki, d — włoszek z excipulum
a — paraphyse, b — asque et ascospores, c — ascospores, d — poil extérieur

z wiekiem ciemniejące. Worki o rozmiarach $160-200 \times 17-23 \mu\text{m}$, cylindryczno-maczugowate o szczytach zaokrąglonych. Ściany tylko młodych worków błękitnieją od J + KJ. Zarodniki eliptyczne o wymiarach $19-22,5 \times 11-13,5 \mu\text{m}$, początkowo hialinowe, potem fioletowe lub jasnobrązowe do ciemnofioletowych lub czerwono-brązowych, pokryte delikatną siecią bruzd (ryc. 3A).

HELOTIALES

Dermataceae

Tapesia retincola (Rabenh.) Sacc. — licznie na ubiegłorocznych łodygach *Phragmites communis*: Dąbrowa k. Lublina, 20 V 1967, w olszynie.

Hyaloscyphaceae

Arachnopeziza aurelia (Pers.) Fuck. — dość licznie na leżących w ściółce gałęziach, korze i miseczkach owocowych *Quercus*: Zemborzyce k. Lublina, 20 V 1967, w młodniku dębowym i rez. Zagożdżon (Puszcza Kozienicka), w P-Qa.

Dasyscyphus controversus (Cooke) Rehm — licznie na ubiegłorocznych łodygach *Phragmites communis*: Dąbrowa k. Lublina, 20, 26 V 1969, w olszynie (ryc. 3B).

Dasyscyphus pygmeus (Fr.) Sacc. — nielicznie na przykrytych ziemią korzeniach *Quercus*: Ciecierzyn k. Lublina, 11 V 1968, las grądowy.

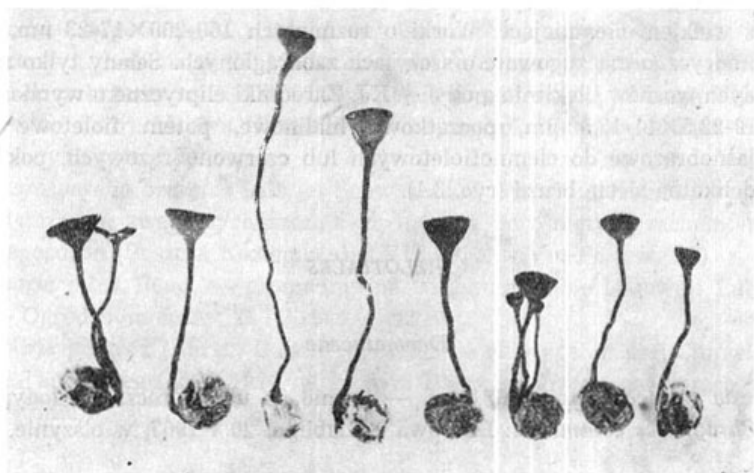
Sclerotiniaceae

Ciboria batschiana (Zopf) Buchw. — obficie na leżących w ściółce zhumifikowanych owocach *Quercus*: rez. Zagożdżon (Puszcza Kozienicka) 27 IX 1971, 4 X 1972 i rez. Bachus k. Chełma Lubelskiego, 20 IX 1972; na obu stanowiskach w P-Q.

Ciboria rufofusca (Weberb.) Sacc. — obficie na leżących w ściółce łuskach z szyszek *Abies*: rez. Jata k. Łukowa, IV-V 1971-1973; Wola Tulnicka k. Parczewa, 25 V 1971 i pomiędzy Panasówką a Zwierzyńcem (Roztocze), 19 V 1971; na wszystkich stanowiskach w Vm-Pa (ryc. 3C).

Monilinia oxycocci (Woron.) Honey — licznie na ubiegłorocznych owocach *Oxycoccus quadripetalus*: rez. Brzeziczo i Moszne k. Wytyczna, 23 V 1974, na torfowisku wysokim i przejściowym (ryc. 4).

Rutstroemia bolaris (Batsch ex Fr.) Rehm — masowo na leżących w ściółce gałązkach *Corylus* i *Carpinus*: Wolwinów k. Chełma Lub., 24 IV 1970, w T-C, na rędzinie kredowej.



Ryc. 4. *Monilia oryococci* (Woron.) Honey

Rutstroemia conformata (Karst.) Nannf. — licznie na ubiegłorocznych liściach *Alnus*: rez. Jata k. Łukowa, 25 V 1971, w S-A.

Rutstroemia firma (Pers.) Karst. — nielicznie na leżących w ściółce gałązkach *Quercus*: Kąty k. Zawady, 15 IX 1971, w młodniku dębowym na rędzinie kredowej; rez. Bachus k. Chełma Lub., 20 IX 1972 i Łabunie k. Zamościa, 28 IX 1972, w T-C.

Rutstroemia luteovirescens (Roberge) White — dość licznie na leżących w ściółce ogonkach liściowych *Acer platanoides*: rez. Świnia Góra (Góry Świętokrzyskie), 23 X 1971, rez. Bachus k. Chełma Lub., 14 X 1971, 20 IX 1972; rez. Zagożdżon, IX-X 1971, 1972, w T-C i rez. Jata k. Łukowa, 4 XI 1971 w Q-P.

Sclerotinia tuberosa (Hedw. ex Fr.) Fuck. — dość licznie w kępach *Anemone nemorosa*: Kąclowa k. Grybowa, 16 IV 1968, na łące pod lasem, leg. F. Święs; Wolwinów k. Chełma Lub., 20 IV 1970, w T-C.

Helotiaceae

Coryne cylichnium (Tul.) Boud. — na badanym obszarze dość często na pniakach i kłodach *Abies*: Mazily k. Suśca (leg. K. Karczmarz), 9 X 1966; rez. Zagożdżon (Puszcza Kozienicka), 27 IX i 20 X 1971 i rez. Jata k. Łukowa, 13 XI 1974, w Vm-Pa; rez. Szum n. Tanwią, 16 X 1970, w Ap. Grzyb znaleziony także na spróchniałej kłodzie drzewa liściastego w rez. Bachus k. Chełma Lub., 14 X 1971, 20 IX 1972 w *Alnetum*.

Pezizella alniella (Nyl.) Dennis — masowo na leżących w ściółce owoc-

stanach *Alnus*: Gołąb k. Puław, 30 X 1968 i Zemborzyce k. Lublina, 7 X 1969 w olszynie; rez. Jata k. Łukowa, 4 XI 1971, w T-C.

Pezizella amenti (Batsch ex Fr.) Dennis — masowo na leżących w ściółce torebkach owocowych *Salix caprea*: Ciecierzyn k. Lublina, 30 IV 1971 w zaroślach na zboczu cienistego wąwozu.

RÉSUMÉ

Dans cet article on a présenté la liste de 26 espèces de discomycètes de l'ordre des *Pezizales* et des *Helotiales*, récoltés de 1967 à 1974 dans la partie sud-est de la Pologne. La plupart d'eux sont des espèces intéressantes, rares, connues jusqu'à présent des localités peu nombreuses, et dans leur nombre *Ascobolus behnitzensis* Kirschst., non-signalé encore en Pologne, mérite une attention particulière.

LITERATURA

- Brummelen J., 1967, A world-monograph of the genera *Ascobolus* and *Saccobolus*, Persoonia, Suppl. 1, Leiden.-
- Dennis R.W.G., 1949, A revision of the British *Hyaloscyphaceae* with notes on related European species, Mycol. Papers No 32.
- Dennis R.W.G., 1956, A revision of the British *Helotiaceae* in the Herbarium of the Royal Botanic Gardens, Kew, Mycol. Papers, No. 62.
- Dennis R.W.G., 1968, British *Ascomycetes*, Lehre.
- Moravec J., 1969, Několik operkulátních diskomycetů z Vysokých Tater, Belanských Tater a Spišské Magury na Slovensku, Česká Mykol. 23: 24-34.
- Moravec J., 1970, Operkulátní diskomycety čeledi *Ascobolaceae* Sacc. z okresu Mladá Boleslav v Čechách, Česká Mykol. 24: 134-145.
- Moravec J., 1972, Operculate *Discomycetes* of the genera *Aleuria* Fuck. and *Melastiza* Boud. from the district of Mlada Boleslav (Bohemia), Česká Mykol. 26: 74-81.
- Moser M., 1963, Kleine Kryptogamenflora, Ascomyceten, Jena.
- Salata B., 1967, Nowe stanowiska kilku rzadszych gatunków grzybów w województwie lubelskim, Acta Mycol. 3: 189-190.